

Kaapon Kaiku

III/2013

19. vuosikerta

RIKANTILAN KOULUN
KYLÄYHDISTYS ry

<http://www.rikantila.fi>

SISÄLLYS

Puheenjohtajan palsta	3
Avoimet kylät -tapahtuman tunnelmia	3
Koulun kuulumisia: Stadikka	4
Sotavanki maatöissä.....	5
Hullu maailma	8
Moni hyvä lehtijuttu on pilattu tarkistamalla lähteet... ..	10
Männistöntien tiekuva on muuttunut Lutalla	11
Aikapyrähdyks keskiajan Turkuun	12
Flaat-Jussi ja Pelsepuupi – aikuiste satu.....	17
Eurajoen MLL:n terveiset	19
Ettipäi.....	20

Julkaisija: Rikantilan koulun kyläyhdistys yhteistyössä Eurajoen kunnan Kulttuuritoimen kanssa www.rikantila.fi

Painos: n. 155 kpl

Ilmestymisajankohdat: I Maaliskuu Tilaushinta kotimaahan: 7
II Kesäkuu euroa/vuosikerta
III Syyskuu
IV Joulukuu

TOIMITUS

RIKANTILA:

Tauno Perkiö
Nurkintanhuva 26
27150 LAPIJOKI
puh: 8682602
matkapuh: 044 7103311
sähköp: tauno.perkio@samk.fi

SAARI:

Kirsi Hassinen
Saaren kylätie 10
27150 Eurajoki
puh: 040 5074843
sähköp: kirsi.hassinen@tvo.fi

LUTTA:

Miikka Paassilta (päätoimittaja)
Mauno Paassilta (lehden tilaukset)
Rikantilantie 25
27100 EURAJOKI
puh: 8682647
sähköp: manu47@dnainternet.net

RITAVUORI:

Marja Hiltunen
Ovaskantie 24
27100 EURAJOKI
puh: 040 7170221
sähköp: hiltunen.marja@gmail.com

RIKANTILAN KOULUN KYLÄYHDISTYKSEN JOHTOKUNTA V. 2013

PUHEENJOHTAJA

Kiikola Heidi 040-7043458 Lapintie 431A 27100 Eurajoki

JÄSENET

Tarkki Hannu 050-3449625 Kinnontie 31 27150 Eurajoki

Jasu Hannele 050-4079608 Lutta 27100 Eurajoki

Tarkki Ilpo 050-3034827 Kinnontie 30 27150 Eurajoki

Vaahensalo Marja

Luotonen Ossi 044-5691708 Saarentie 162 27150 Eurajoki

Korkeakoski Jenni 050-3445166 Rikantilantie 342 27150 Eurajoki

Hassinen Kirsi 040-5074843 Saaren kylätie 10 27150 Eurajoki

KOULU

Koulu (02) 8682611 Rikantilantie 194 27150 Eurajoki

Kares Minna-Mari 044-3124611

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

Iloista syksynalkua!

Vuotuisella Lahdenperän reissulle sattuihin huonompi ilma, ja kylmässä sateessa saimme ihailla mm. ohilipuvaa joutsenperhettä. Lämpimän saunan avustuksella jopa allekirjoittanutkin kävi heittämissä talviturkin mereen.

Luontopolkua käytiin elokuun vaihteessa raivaamassa talkooporukalla. Hienosti oli porukkaa jaksanut lähteä heiluttamaan vesuria.

Iltapäiväkerhon toiminta jatkuu entisellään. Lokakuussa vietetään Eurajoen lastenviikkoa, ja iltsikalla on avoimet ovet ti 8.10. klo 12–20. Iltsikan päivä

jatkuu kyläillalla, ja ajatuksena olisi järjestää koko perheelle sopivaa ohjelmaa. Ideoita ja ehdotuksia otetaan vastaan!

On ilo toimia näin aktiivisessa yhdistyksessä, kun kaikkiin tapahtumiin löytyy aina vapaaehtoisia. Toivottavasti näemme tulevassa syyskokouksessa. Osallistuminen ei maksa mitään, mutta parantaa yhteistä viihtyisyyttä. Jokaisen mielipide on tärkeä ja uudet ideat ovat aina tervetulleita.

Kylillä tavataan!

— Heidi Kiikola, kyläyhdistyksen puheenjohtaja —

AVOIMET KYLÄT -TAPAHTUMAN TUNNELMIA

Kesäkuun 15. päivänä vietettiin Satakunnan Avoimet Kylät -tapahtumaa Hyypänvuoren laavulla. Vaikka osallistujamäärä jäikin aika pieneksi, sää suosi ja muutama ulkopuolinenkin eksyi ihailemaan laavua ja luontopolkua.

Kävyneheitossa kisattiin kaikissa ikäryhmissä ja laskettiin pisteitä erittäin tarkasti, mitä nyt välillä jäätiin pohtimaan, että oliko käpy heitetty kehään vai oliko se siellä jo odottamassa.

Markku Kiikola oli tehnyt taas riittävän

vaikeat kivientunnistus- ja luontovisat. Kukaan ei vastannut kaikkia oikein. Nuotion äärellä paistettiin tikkupullaa ja hörpittiin nokipannukahvia haitarimusiikin soidessa.

Kiitos vielä aktiiveille työpanoksesta.

**KYMMENELLÄ KÄVYLLÄ
SUURIN SAAVUTETTU
PISTEMÄÄRÄ**

Aikuiset: Markku Kiikola 32 p

Koululaiset: Emma Virtanen 14 p

Lapset: Senni Kiikola 11 p

Markku ja Eero Kiikola kilpasilla.

Kaarnaveneitä

— Kuvat ja teksti: Heidi Kiikola —

KOULUN KUULUMISIA: STADIKKA

Rikantilan koulun pihalle on pystytetty komea monitoimistadion. Oppilaat ovat ottaneet stadionin innolla käyttöön. Toivottavasti stadionilla on myös

käyttöä iltaisin. Kulku kentälle tapahtuu päätyverkkojen ali maalien takaa. Lentopallotolpat ja koripallokorit ovat myös tulossa areenaan.

— Minna-Mari Kares —

SOTAVANKI MAATÖISSÄ

Kovinkaan kadehdittavaa elämää ei ollut luvassa niille, jotka jäivät toisessa maailmansodassa melkeinpä minkä tahansa osapuolen sotavangeiksi. Tässä muistellaan heistä yhtä, ukrainalaista *Pavel Stepanovitsh Maltsevia* (tai *Maltsovia*), joka joutui Lutalle maatilan töihin ja jonka lopullinen kohtalo ei ole selvillä.

Kansainvälisiä sopimuksia sodankäynnissä noudatettavista säännöistä oli ollut voimassa jo 1800-luvulla, ja vuonna 1929 Genevessä Sveitsissä oli laadittu ja uusittu sotavankien kohtelua koskeva säännöstö. Vain 53 maata allekirjoitti ja ratifioi vuoden 1929 sopimuksen; joukosta puuttuivat muiden muassa Neuvostoliitto ja jopa Suomi, joskin Suomessa oli voimassa samaa asiaa koskeva aiempi, jo keisarikunnan Venäjän aikana allekirjoitettu Haagin sopimus. Sotaan osallistuneista maista esimerkiksi Japani oli allekirjoittanut Geneven sopimuksen muttei ratifioinut sitä. Jo osin tästäkin syystä vangittu taistelija saattoi joutua kokemaan hyvin erilaisen vankeuden, riippuen siitä, kenen vangiksi ja missä hän oli päätynyt. Joskus saattoi odottaa verraten inhimillistä osaa, kuten asianlaita oli monesti länsirintamalla, mutta erityisesti Saksan ja Neuvostoliiton sekä toisaalta länsiliittoutuneiden ja Japanin välistä sotaa käytiin ajoittain melkein täysin mistään säännöistä piittaamatta, eikä muutamain paikoin ollut edes tavatonta surmata lähes

kaikkia antautuneita vihollisia yksin tein.

Jatkosodan aikana 1941–1944 suomalaisten vangiksi jäi runsaat 64 000 neuvostoliittolaista sotilasta, enin osa näistä hyökkäysvaiheessa, kun taas neuvostoliittolaiset vangitsivat sodan mittaan kolmisenkymmentä suomalaista. Useimpien elämästä muodostui rintaman molemmin puolin varsin tuskaista: suomalaisten neuvostovangeista yli neljäsosa ja neuvostoliittolaisten suomalaisvangeista arviolta jopa 40 prosenttia kuoli vankeudessa. (Arviot vaihtelevat jonkin verran, lähinnä lähteistä ja käytetyistä laskentatavoista riippuen.) Suomelle aiheutti paljon ongelmia heikko ruokahuolto, jonka vuoksi muonaa riitti vain vaivoin Puolustusvoimille ja omille siviileille – sotavankien oli tultava toimeen sillä, mitä jäi yli. Erityisesti loppuvuonna 1941 ja alkuvuonna 1942, jolloin elintarvikepula oli maassa pahimmillaan, sotavankien kuolleisuus oli hyvin suurta. Syksyllä 1942 ruoka-annoksia voitiin kuitenkin lisätä, ja kuolleisuus väheni pian.

Sotavankeja käytettiin Suomessa monenlaisiin tehtäviin, kuten mataloissa renkeinä korvaamassa rintamalla olevien miesten työpanosta. Yksi näistä oli puna-armeijalainen Pavel Maltsev, joka vietti kesän ja osan syksyä 1944 Lutalla Hulolan talossa. Seuraavassa *Olavi Katila* muistelee häntä.

– Olin kuullut sotaväessä ollessani, ja kotoa tulleissa kirjeissäkin oli varmaan kerrottu, että meillä oli töissä semmoinen Venäjän mies. Kun pääsin siviiliin, tapasin tämän Pavelin. Hän oli varsin vaaleaihoinen ja punakka, hyvinvoivan näköinen ja jokseenkin keskimittainen. Ihmisenä hän tuntui oikein mukavalta ja hyvätapaiselta. Mitään moitteen sijaa hänessä ei koko aikana ollut.

– Vangiksi joutumisestaan Pavel kertoi, että se tapahtui Kannaksella ja että hän oli ollut silloin tajuton haavoituttuaan sitä ennen. Minun mieleeni ei kylläkään ole jäänyt, millä tavalla hän oli haavoittunut. Hänen sotilasarvostaankaan ei meillä ollut tietoa, mutta epäilisin hänen olleen sotamies tai jotain melko alhaista astetta kuitenkin; upseereita tuskin päästettiin niin vapaasti liikkumaan.

– Armeija oli antanut kovat määräykset renkinä työskenteleviä sotavankeja koskien. Oli määritelty, mitä sapuskaa vangeille sai antaa – se oli hyvin vaatimatonta –, ja heidän piti syödä erillään talonväestä. Tätä lakia meillä kuitenkin rikottiin alusta alkaen. Pavel söi muiden kanssa samassa pöydässä ja samaa ruokaa. Kortteerina hänellä oli saunarivissä oleva työtupa. Huoneen ikkunoihin tehtiin luukut, jotka olisi pitänyt yöksi laittaa ulkopuolelta kiinni. Ovi olisi myös kuulunut lukita. Meillä niin ei tehty, mutta jos ilta-aikaan kuului tieltä auton ääntä, Pavel kiirehti lukitsemaan itsensä sisälle, siltä varalta, että tarkastaja oli tulossa käymään.

– Lutalla ei ollut taloissa työssä muita sotavankeja, mutta Rikantilan Riikilässä oli. Pavel suhtautui Riikilän sotavankiin hiukan halveeraavasti ja kiusoittelevasti ja nimitti tätä leikillään – jos oikein muistan – tataariksi. He kävivät toistensa luona: Pavel Riikilässä, ja väliin Riikilän "ryssä" meillä. Meillä oli myöskin töissä nuori inkeriläistyttö *Mari Hulkko*, joka venäjän-taitoisena puheli vangin kanssa. Kiikolassa oli palveluksessa muita Hulkkoja, Marin veli ja äitikin. Väliin *Väinö Hulkko* toi Gummerusin kaupasta muutaman pullon pilsneriä tänne, ja hän, Pavel ja Riikilän sotavanki pitivät sillä Pavelin luona omia kemujaan.

– Pavel oli kotoisin mustan mullan alueelta, kaiketi Ukrainasta, ja hän ihmetteli meidän peltojamme. Silloinhan ne olivat vielä avo-ojitettuja, ja sarat olivat vain viisi syltää leveitä; kivikasoja oli pitkin sarkoja. "Täällä on vain kivi ja kanava, kivi ja kanava, kivi ja kanava!" Pavel oli meillä silloin työssä myös olleen *Eelis Sundellin* mukaan joskus puuskahtanut. Hänen järkeensä ei tahtonut käydä, miksi tällaisia maita viljeltiin.

– Koska ehdin itse olla vain vähän aikaa tekemisissä sotavangin kanssa, kuulin hänestä juttuja enemmänkin Eelikseltä. Eelis jopa oppi hiukan venäjää, ja vastaavasti hän opetti Pavelille suomen kieltä; hän selitti aina Pavelille, mitä oli tarkoitus kulloinkin tehdä. Kerran he olivat meille kuuluvalla Ruohosen palstalla Rikantilan puolella, kaiketi kauraeloa tekemässä. Pavelin viikatteen varsi katkesi, ja hän

kehotti Eelistä hakemaan kotoa toisen viikatteen. Kun Eelis ei ollut heti lähtenyt, Pavel hermostui ja läksi painelemaan metsän läpi ja tuli hakemaan viikatetta. Hän oli varsin reipas mies.

– Pavelin suomi ei tosin aina mennyt ihan kohdalleen. Eeliksien kertoman mukaan hän ja Pavel olivat joskus hakemassa kovapyöräisillä rattailla metsästä halkoja kuivuriin. Rattaat tärisivät ja poukkoilivat metsässä ja huonoa tietä pitkin kulkiessaan. Pavel oli sanonut: "Tuli piuru kipiäksi!"

– *Röslöfin Hannes* oli hänkin meillä töissä monta vuotta. Hän joutui lähtemään jatkosotaan, muttei kestänyt kauaa, ennen kuin hän pääsi palaamaan kotiin, sillä hän oli jo sen verran iäkäs. Työtuvassa käytiin usein Pavelin juttusilla, ja myös Hannes koetti opettaa suomea, oikeastaan tämän seudun murretta, vangille. Se oli hieman vaikeaa. Kun Hannes joskus selitti jotain oikein kovasti, Pavel kimmatti petiltään yhtäkkiä jaloilleen ja huusi: "Hiljaa, saattana!" Ja nauroi päälle makeasti, sillä luonnostaan arka Hannes pelästyi hirveästi ja tuli aivan valkeaksi kasvoiltaan.

– Sillanvainiossa, Myllykallion syrjässä oli meillä kasvamassa pellavaa. Sitä vedettiin ylös käsin. *Sarlundin Sandrakin* oli mukana nyppimässä, ja Pavel oli sanonut hänestä, että Sandra oli kuin kana nyökkiessään siellä. *Mikko Heinoa*, joka kesällä -44 oli pieni poika, Pavel kantoi joskus pellolla selässään viljasäkissä.

Sodan päätyttyä sotavangit oli luonnollisesti palautettava. Tämä prosessi alkoi Suomessa olleiden vankien osalta loka-kuussa 1944 ja tuli valmiiksi marraskuun loppuun mennessä. Paluu ei ollut läheskään kaikille mieleinen, sillä oli ilman muuta selvää, ettei vangiksi jääneitä kohdeltaisi kotimaassaan erityisen helläkätisesti.

Elokuun 16. päivä 1941, jolloin Neuvostoliiton sotilaallinen romahdus saksalaisten hyökkäyksen paineen alla oli näyttänyt melkein väistämättömältä, *Stalin* oli antanut päiväkäskyn numero 270, jossa hän vaati kaikkia sotilaita ja yksiköitä taistelemaan viimeiseen asti ja rankaisemaan ankarasti jokaista, joka osoitti mitään pelkuruudeksi tai epäroinniksi tulkittavaa. Antautumisen yrittäminenkin riitti syyksi välittömään teloitukseen, ja yritykseen syyllistyneen perheeltä oli evättävä kaikki valtion avustukset. "Ei ole neuvostoliittolaisia sotavankeja, on vain pettureita", diktaattorin kerrotaan sanoneen. Eräänlaista kohtalon ivaa oli, että Stalinin oma poika *Jakov*, joka palveli tykistössä upseerina, oli jäänyt saksalaisten vangiksi kuukautta ennen päiväkäskyn antamista. Hän kuoli saksalaisella vankileirillä vuonna 1943.

– Muistan, kun armeijan miehet tulivat hakemaan Pavelia autolla, Olavi jatkaa. – Hänellä oli silloin vesi silmissä; hän varmasti pelkäsi, mitä kotimaassa tapahtuisi. Stalin oli nimittäin julistanut kaikki vangeiksi antautuneet maanpettureiksi. Ennen kuin Pavel vietiin pois, hän antoi osoitteensa meille, ja Mari kirjoitti sitten puolisen

vuotta myöhemmin hänelle. Mitään tietoa ei kuitenkaan enää tullut tänne.

Vaikka Neuvostoliitossa ei ilman muuta teloitettu likikään kaikkia palautettuja vankeja, varsin monen tie vei vankileireille ja sitä kautta kuolemaan. Suomesta käsin lienee mahdoton selvittää, mitä Pavel S. Maltsev -nimiselle suomalaisten entiselle sotavangille

tarkalleen ottaen tapahtui, mutta voisi olettaa, että jossain Venäjän valtion hallinnoimassa arkistossa saattaa edelleen olla paperille tai pahville kirjoitettu pieni kortti, josta selviäisivät Lutalla käyneen nuoren ukrainalaisen sotilaan elämänvaiheet.

— *Olavi Katilan haastattelusta kirj. Miikka Paassilta* —

HULLU MAAILMA

Olen kerännyt tähän joukon merkillisiä uutisia meiltä ja muualta.

Virtsageneraattori

Viihdesivusto vivas.fi kertoo, miten neljä afrikkalaista teini-ikäistä tyttöä on kehittänyt virtsalla toimivan sähkögeneraattorin. Tyttöjen kehittelemä laite tuottaa kylän tarpeeseen kuusi tuntia sähköä yhdellä litralla virtsaa. Laite toimii yksinkertaistettuna näin: 1) Virtsa laitetaan elektrolyysikemnoon, joka kerää siitä vedyn. 2) Kaasupullosta vapautetaan sylinteriin booraksia, jota käytetään poistamaan kosteutta vetykaasusta. 3) Lopputuotteena saadaan puhdistettua vetykaasua, joka toimii polttoaineena generaattorille.

Kommenttina voisin todeta, että sähköenergian tuottamispulmat on nyt varmaan ratkaistu: virtsaa maailmassa riittää varmasti niin kauan kuin on ihmisiäkin.

(<http://vivas.fi/4-afrikkalaista-tyttoa-kehitti-kylalleen-virtsalla-toimivan-generaattorin/>)

Nurmikonhoitoa

Pohjois-Korean Kumsusanin palatsin nurmikoita hoidetaan pinseteillä ja kynsisaksilla, kirjoittaa sanomalehti Länsi-Suomi. Kumsusanin palatsi on Pohjois-Korean pyhin paikka, jossa säilytetään valtion perustajan *Kim Il-Sungin* ja hänen poikansa *Kim Jong-Ilin* balsamoituja ruumiita.

”Ruohomattoa pinseteillä trimmaava univormupukuinen nainen kertoo nyppivänsä pinseteillä pois kaikki ruskehtavat ruohonkorret ja panevansa sen jälkeen jäljelle jääneet ruohot ojennukseen samaisilla pinseteillä”, kirjoittaa lehti. Jos kaatosade lamaa ruohokenttää, ylimääräinen vesi harjataan pois ruohoilta. Nurmikon kuivuttua ruoho on luonnollisesti suoristettava. (Länsi-Suomi 4.8.2013)

Dekkaristin kaasuse

Turkulaisella dekkarikirjailijalla *Reijo Mäellä* on aina kaasuse mukanaan, koska kiihkouskovaiset ovat uhanneet hänen henkeään. Dekkaristi itse ei korkeimpiin voimiin usko, eikä ole kantaansa koskaan peitelty. Kirjoissaankin Mäki on jaellut hauskoja naljailuja uskovaisten touhuista.

”– Uskonnon varjolla tehdään tässä maailmassa niin paljon pahaa, että en voi sitä hyväksyä. Esimerkkinä nyt vaikka nuo jenkipastorit, jotka saarnaavat televisiossa. Alalaidassa juoksee tilinumeroita ja mummoilta lypsetään rahat pois. Ei se jumalauta voi niin mennä, kirjailija ärähtää.” (Ilta-Sanomat 16.6.2013)

Luomutarkastajia metsiin?

Suomen luonnossa kasvanut marja (esim. puolukka) ei kelpaa luomutuotteeseen, vaan siihen pitää käyttää erillisillä luomuviljelmillä kasvatettuja marjoja, jolloin joudutaan yleensä turvautumaan ulkomaisiin marjoihin. Luomuviljelmät tarkastetaan säännöllisesti, kun taas Suomen metsiä ei tarkasteta. (Käytännön maamies 7/2013)

Loch Nessin hirviöstä riitaa

Skotlannissa riidellään siitä, miten Loch Nessiä tulisi markkinoida turisteille. Loch Ness -järven turismi perustuu pitkälti tarinoihin Nessie-hirviöstä, josta tehtiin ensimmäinen modernin ajan havainto noin 80 v. sitten – kansantaruissa hirviö on elänyt

jo satoja vuosia. Nyt hirviöstä on saatu aikaan riita.

Saarivaltakunnan media, mm. arvostettu brittilehti *The Telegraph* kertoo, miten skotlantilainen matkailuyrittäjä *George Edwards* syytti paikallista kauppakamaria hirviön vähättelystä ja siitä, että kauppakamarissa suhtaudutaan hirviöön vain "myyttinä". Yrittäjän mielestä turistit pettyvät, jos heille sanotaan, ettei hirviötä ole olemassa.

– Uskon, että kauppakamari saa aikaan enemmän vahinkoa kuin turismin kasvua liian tieteellisillä teorioillaan, Edwards syyttää.

Edwards omistaa matkailuveneen, jolla hän kuljettaa turisteja kuuluisalla Loch Nessin järvellä kertoen samalla juttuja mysteerihirviöstä.

Loch Ness Center -matkailukeskuksen entinen johtaja *Tony Harmsworth* kiistää väitteet ja syyttää Edwardsia turistien huijaamisesta ja väärrennettyjen valokuvien kauppamisesta. Ex-johtajan mielestä Edwards "täyttää turistien päät hölynpölyllä".

Torakat karkuteillä

Ainakin miljoona torakkaa on päässyt karkuun kiinalaiselta torakkafarmilta. Farmin omistaja *Wang Pengsheng* sanoo investoineensa yli 100 000 yuania (noin 15000 euroa) torakoihin, joita käytetään kiinalaisessa luontaislääkinnässä mm. syövän hoitoon.

Ovatkohan kiinalaiset ”kettutyöt” (”torakkatyöt”) asialla, kuten suomalaisten turkistarhojen tapauksessa?

(www.huffingtonpost.com/2013/08/25/million-cockroaches-farm-china_n_3811700.html?utm_hp_ref=business)

— Tauno Perkiö —

MONI HYVÄ LEHTIJUTTU ON PILATTU TARKISTAMALLA LÄHTEET...

Taannoin norjalainen öljy-yhtiö kertoi löytäneensä Siperian aroilta läntiselle maailmalle ennen tuntemattoman kansan. Uutinen kuulosti äkkiseltään uskomattomalta. Niin siinä sitten kävikin, että jo parin päästä lehden yleisönosastolla oli vastaus uutiseen. Vastine oli otsikoitu: ”Hauska tavata vanhojakin tuttuja:” Kävi ilmi, että aivan niin tuntemattomasta kansansirpaleesta ei ollut kysymys, mitä lehti väitti. Mainittiinpa jopa *Matias Alexander Castrenin* laatineen kansan puhumasta kielestä kieliopin.

Yllätyksellisyyttä pidetään yhtenä hyvän uutisen tunnusmerkinä. Niinpä uutinen, joka herättää lukijassa suurta epäilystä, pidetään hengissä, vaikka vähäinen lähdekritiikki paljastaisi jutun hölynpölyksi. Tämä tuli taannoin mieleeni, kun keltainen lehdistö ylläpiti muistinsa menettäneen huippupianistin tarinaa.

Britanniasta löytyi nimittäin huhtikuussa 2005 litimärkinä merenrannalta mykkä 20–30-vuotias mies. Mies oli pukeutunut laadukkaaseen pukuun ja solmioon. Kun miehelle annettiin kynä ja paperia, mies piirsi flyygelin. Pianon

ääressä potilas osoittautui taitavaksi pianistiksi. Potilas toimitettiin Kentissä sijaitsevaan Medwayn sairaalaan, joka yritti jäljittää miehen henkilöllisyyttä kuukausikaupalla.

Suoralta kädeltä juttu haiskahti liian hyvältä ollakseen totta. Ehkäpä puhekyvyttömyyttä oli liioiteltu, ehkäpä pianonsoittokykyyn oli annettu ylimääräistä hohdokkuutta. MykkyYTEEN kyllästynyt potilas alkoikin puhua, palasi hissun kissun perheensä luo Saksaan elokuun lopulla. Pianonsoittokyvytkin palasivat normaaliin mittoihin, kuulijoiden mukaan soittajan taidot olivat korkeintaan keskinkertaiset. Parikymppinen heppu oli aikaisemmalta ammatiltaan mielisairaanhoidtaja ja oli siten joten kuten oppinut jäljittelemään psykiatrisia potilaita. Hiukan epäselväksi, oliko perhe jollain tavoin juonessa mukana. Ainakin perheen pää vakuutti, että uutinen on vallan tyyten mennyt silmien ohi.

Varmaan on siis niin, että kaikkia voi huijata joskus ja joita kuita kaiken aikaa, mutta ei kaikkia kaiken aikaa.

— Markku Perkiö —

MÄNNISTÖNTIEN TIEKUVA ON MUUTTUNUT LUTALLA

Männistöntien varrelta on poistunut *Vihtori Hellbergin* (myöhemmin *Niemi*) rakentama asuinkiinteistö kesän 2013 aikana. 1900-luvun alkupuoliskolla Vihtori avioitui kylässä asuvan *Aina Heinon* kanssa, ja kodikseen he rakensivat kyseiset rakennukset. Vihtori muutti sukunimensä avioitumisen aikoihin Niemeksi. Sen jälkeen hänet tunnettiin Niemen Vikuna. Töikseen Viku teki taloissa tarvittavia rakennus- ja kirvesmiehen töitä. Useimmat kylän reet olivat hänen tekemiään ja korjaamiaan. Viku oli myös vanhemmalla iällä ennen sotia linnoittamassa itärajaa Karjalan Kannaksella.

Tältä näytti Männistöntie vappuna 2006 Niemen kohdalta.

Asuinrakennus ei tullut koskaan ihan valmiiksi, ja keskeneräinen osa palveli puuhuoneena. Navetta ja kellari kuuluivat tilaan pienen peltotilkun lisäksi. Kaivoa pihalle ei koskaan yrityksistä huolimatta saatu. Vesi kannettiin Tanhuanpään lähteestä.

Lapsia karttui kaikkiaan kuusi, kolme poikaa ja kolme tyttöä. Lapset syntyivät vuoden 1920 molemmin puolin. *Toivo* oli vanhin ja kaatui sodassa. *Kalle* ja *Lauri* olivat seuraavat. *Salme* oli tytöistä vanhin. *Toini* ja *Eila* olivat nuorimmat. Lapsista ei kukaan asettunut taloon asumaan Vikun ja Ainan jälkeen, vaan talo jäi tyhjilleen. Elossa tällä hetkellä ei ole enää kuin Eila.

Hietaniemen perhe osti paikan ja he rakensivat sille nykyaikaisen omakotitalon ja autotallirakennuksen. Kellari jäi paikoilleen saaden päälleen uuden katteen.

Juttu on kirjoitettu Olavi Katilan muistelmien pohjalta.

— *Mauno Paassilta* —

AIKAPYRÄHDYS KESKIAJAN TURKUUN

Pääkohteemme oli Keskiaikaiset Markkinat Vanhalla Suurtorilla, mutta onneksi huomasin netistä, että Turun linnassa järjestetään 20 minuutin välein opastettuja kierroksia. Lauantaina niiden teema oli "Sotaa, rakkautta ja rakentamista". Lähdimme niin paljon aikaisemmin, että ehdimme tutustua linnan keskiaikaiseen osaan ennen markkinoiden aukeamista puolilta päivin.

Linnaa on alettu rakentaa 1280-luvulla saarelle Aurajoen suistoon, ja ensin se on ollut niin sanottu leirikastelli. Se on ollut suorakaiteen muotoinen, 65 metriä ja 30 metriä pitkä rakennelma, jonka jokaisella sivulla on ollut portti. Muurien korkeus oli noin yhdeksän metriä, ja muurin länsipäässä rakennelmaa suojaasi porttitorni. Toinen portti rakennettiin myöhemmin itäpäähän. Ainoastaan linnan päälliköllä oli asunto, ja sotilaat nukkuivat taivasalla.

Ruotsi halusi lujittaa valta-asemansa itäisessä naapurimaassa, ja samaan aikaan Turun linnan rakennustöiden aikaan alettiin rakentaa Viipurin ja Hämeen linnoja. Niiden ensisijainen tehtävä ei suinkaan ollut kaupunkien suojeleminen, vaan verojen kerääminen ja niiden kuljettaminen Ruotsiin.

Kierros oli kattava ja mielenkiintoinen. Osassa huoneista meitä odotti erilaisten ammattikuntien edustajia, esim. puhallinsoittimien tekijätär, joka on tehnyt pillejä kivikauden malleista lähtien. Hän antoi meille ääninäytteitä useiden eri aikakauden puhaltimista ja kertoi lyhyesti soittimien valmistamisesta.

Ensimmäiseksi menimme portinvartijan huoneeseen, josta vartija on nähnyt ikkunan kautta kuka on ollut tulossa, ja tunnistaessaan erittäin ei-toivotun tulijan tai tulijat, hän on voinut laukaista huoneesta ansalattian. Linnasta on löytynyt karhukoppeja, mutta niiden tarkoituksesta ei ole täyttä varmuutta. Ehkä karhut ”kättelivät” epämiellyttävät vierailijat?

Kustaan Vaasan vierailun kunniaksi 1530-luvulla huonetta oli koristeltu kauniilla maalauksella, johon on kuvattu rakastunut pariskunta köynnöksen alle. Naisella on kädessään punaisia neilikoita, rakkauden kukkia. Opas kehotti kiinnittämään huomiota erityisesti naisen vyötäisiltä roikkuvaan pussukkaan, jonka vakiovarusteisiin on kuulunut täikampa, korvalusikka (kyllä, vaikon kaivamiseen) ja kimppu kuivakukkia. Kukat ovat levittäneet raikasta tuoksua, ja neito on voinut jopa nostaa pussin nenänsä eteen, kun häntä on lähestynyt herrashenkilö, jonka ”tuoksu” on ollut vähemmän miellyttävä.

Nuorten herrain huoneeksi kutsuttu oli *Juhana Herttuan* ensimmäinen asunto linnassa. Myöhemmin se ristittiin kuninkaalliseksi lastenhuoneeksi. Nyt siellä odotti

meitä ”marsipaanimestari”. Pöydällä oli tarveaineita ja muotteja herkkujen tekoon. Linna sai ostaa parhaimmat raaka-aineet laivoista, joten sen puoleen herrasväen herkkujennälkä saatiin tyydytettyä. Työväkeä toki tarvittiin paljon, koska esim. marsipaania tehtäessä sokeri ja manteli hienonnettiin (tietenkin) käsin, massa sidottiin ruusuviedellä, ja makeisten pinta silattiin lehtikullalla. Se kun piti naiset nuorina ja kauniina! Tuoreet hedelmät taas olivat epäterveellisiä, ja ne piti ainakin kuorruttaa sokerissa. Niin terveyskäsitykset muuttuvat!

Länsitornissa, linnan turvallisimmassa paikassa, sijaitsi rouvainhuone. Kun kierroksemme ehtii sinne asti, tapasimme Silmäkääntäjä Martin.

Hän poimi yleisön joukosta muutaman vapaaehtoisen ja antoi yhdelle tytölle pienen pussin, johon kehotti katsomaan, mutta pitämään ehdottomasti salassa, mikä esine pussissa oli. Neljää ihmistä hän pyysi ottamaan isommasta pussista sattumanvaraisen esineen. Lopuksi isossa pussissa oli vain yksi esine, ja yllätys, yllätys se oli samanlainen rautainen sormus kuin pikkupussissa! Mies oli todellinen silmäkääntäjä: kukaan ei huomannut hänen livauttavan isoon pussiin sormusta sen jälkeen kun muut esineet oli nostettu sieltä.

Kirjurintuvan seinällä oli kaikenmoisia riipustuksia: kuvia ja nimikirjoituksia. Siis samaan tapaan kuin huoltamon vessan paperitelineessä, johon aina jonkun pitää raapustaa nimensä ja ilmoittaa, että olin täällä. Ehkä nykyiset töherrykset muuttuvat vuosisatojen jälkeen yhtä mielenkiintoiseksi kuin seinä Turun linnassa? Joka tapauksessa opas kertoi, että aatelismies *Isak Sabel*, jonka nimi näkyy hyvin selvästi, rakastui suutarin vaimoon ja pari sortui aviorikokseen. Aatelisena Sabel pääsi ”helpommalla”: hänet mestattiin kirveellä. Naisen kohtalosta ei ole tietoa, mutta ehkä hänet rahvaaseen kuuluvana hirtettiin?

Linnan tilikirjoista on löytynyt mielenkiintoista tietoa arkielämästä. Opas kysyi, tietääkö kukaan, millainen lemmikki *Juhana Herttuan* tyttärellä *Sofialla* oli. Ja tiedettiinhan se. Pieni tyttö viittasi ja kertoi Sofialla olleen marakattiapinan. Sen hameeseen oli nimittäin ostettu sekä keltaista että punaista silkkiä. Joten onkos nykyään yhtään kummallista, jos joku haluaa ostaa koiralleen pinkit valjaat ja taluttimen?

Pihalla Kaarle Knuutinpojan jousiampujat ry. esiintyivät: ampuivat tauluihin ja kertoivat kaikkea mahdollista jousiammuntaan liittyvästä. Kuvassa keskellä oleva nuori mies veisti pähkinäpuusta pitkäjousen kaarta. Marjakuusi, jota kasvaa saaristossa, on myös erimainen materiaali, koska siinä on vetoa kestävä ulkopinta eli ”selkä”, ja kaaren ”vatsa” puristuu. Tarveaineiksi käyvät samoin sekä pihlaja että tuomi. Myös

katajaa voi käyttää, kunhan vahvistaa kaaren eläimen nahalla tai jännteellä.

Kuvan mies kertoi meille miten nokkosesta valmistetaan jousen jänne, ja koetan toistaa työvaiheet tässä lyhyesti. Ensinnäkin valitaan naaraspuolisia nokkosia, kuka sen sitten osaakaan tehdä, pitkiä yksilöitä, mielellään miehen mittaisia. Varsien kuidut auotaan, liotetaan lipeässä, kuivataan, muotoillaan jänneen muotoon ja suojataan eläimen rasvalla. Solmukohtia ei tietenkään saa olla. Siis aivan yksinkertaista ☺, eikö?

Sitten olimme valmiit lähtemään markkinoille, mutta perille ei noin vaan hurautettu. Navigaattori neuvoi meitä kiltisti, mutta joutui raukka muuttamaan reittivalintaansa monesti, koska keskikaupungilla oli käynnissä juoksukilpailu ja katuja oli suljettu. Lisäksi melkoinen väkimäärä oli liikkeellä myös lauantaina, koska neljänä

päivänä markkinoilla arvioidaan käyneen yhteensä 113 000 henkeä. Parkkipaikan löytyminen alkoi tuntua mahdottomalta! Jos minä meinasin luovuttaa, niin navigaattori sen tekikin aikansa ohjeistettuaan ja ”komennettuaan” toistuvasti kääntymään tai palaamaan takaisin. Viimein se tyytyi vain näyttämään missä kohtaa ajoimme. Lopulta päädyimme rauhalliselle puutaloalueelle ja löysimme jopa vapaan parkkiruudun noin 20 minuutin kävelymatkan päästä markkina-alueelta.

Markkinat koostuivat kolmesta erilaisesta myynti- ja työnäytösalueesta. Aurajoen ranta, joka taisi olla ”täll pual jokkee” oli täynnä samaa kipppoa, kuppia, avaimenperää, paitaa ja lippalakkia, joita on joka markkinoilla.

Ydin oli savuinen työnäytösalue Porthaninpuistossa, johon käsityöläismestarit olivat tulleet esittäytymään ja kertomaan vanhoista työtavoista. Paikalla olivat sepät, saippuantekijät, savenvalajat, lankojenvärjäreit, sahdinpanijat (kas kummaa, yksi suosituimmista kojuista alueella), herkkujenmyyjät, taiteilijat ja niin edelleen.

Vanhalla Suurtorilla oli kymmeniä myyntikojuja, joista sai ostaa lähes kaikkea, mikä liippasi edes läheltä keskiaikateemaa. Kokonainen sika pyöri vartaassa, linnut kirkuivat ja lentelivät yläpuolella, palavan rasvan ja savun hajun sekoitus kävi silmiin ja nenään, tarttui vaatteisiin... paikoitellen oli siis saatu vangittua varsin aidon oloinen tunnelma.

Prinkkalan talon pihalla, joka kulkee esitteessä Kivisaunan nimellä, oli pienimuotoista teatteria, sirkusta ja musiikkiesityksiä. Me jäimme odottamaan esitystä, jonka nimi oli ”Naista kaatuu”. Näytelmä oli tietenkin kevyt hupaelma, paikoin pikkutuhma, ja se tapahtui yleisessä saunassa. Pesijättäriä oli viisi kuusi, ja heitä juoksutti ja moitti alvariinsa saunan emäntä. ”Tuopas minulle viiniä... ei siitä kannusta, vaan viereisestä... etkö mitään tajua... korjaapas tyynyä, kun jalkaani niin särkee... äkkiä nyt... mitä vielä odotat, tolvana!” Paikalle eksyi työtä hakemaan

salskea kirvesmies, joka ihastutti kovin naisia. Emäntä palkkasi hänet korjaamaan kattoa, mutta alkoi myös hetimiten naittaa tälle tytärtään. Jos tulkitsin lopun oikein, tytär mieli kaukomaille, Italiaan asti, eikä halunnut ruveta torpan emännäksi Koivistoon.

Samalla pihalla oli viljelykasvit keskiajalla – viljelylaatikoiden esittely. Kieltämättä kesti aika kauan ennen kuin tajusimme, että

”esittely” oli yksi pienehkö laatikko talon seinustalla. Tuttuja kasveja siitä toki löytyi: orvokkia, krassia, sipuleita, persiljaa, naurista ja jopa perunaa. Viimeksi mainittu herätti tietenkin heti kysymyksen katselijoissa, mutta rouva, joka oli esittelemässä, kertoi perunan olevan ”aikamatkalla”. Ehkä se oli laitettu kasvimaan vain keskustelun aikaansaamiseksi? Samaiselta rouvalta saimme lapun, jossa oli ohjeita eri sairauksien hoitoon. Tässä pari esimerkkiä, joista ensimmäisen saattaisi jopa tepsä.

Päänsärkyyn: ”Sekoita kaksi osaa purjolaukkaa ja yksi osa hunajaa. Pane seosta aivan nenään tai korviin. Se auttaa päänsäryssä.” Seuraava on hirvittävän kammottava. Haude hulluutta vastaan: ”Ajele tukka päästä ja hiero sitä suolalla ja etikalla, niin myös käsiä ja jalkoja. Ota sitten koiranpentu tai nuori kissa tai kukko ja halkaise se kahtia pitkin selkää ja heitä pois sisälmykset. Pane ruumis kokonaan päähän niin

lämpimänä kuin se on ja sido lujasti. Tai otettakoon oinaan lämpimät keuhkot ja jätettäköön sitten sairas pimeään ja lukittuun huoneeseen, kunnes hän saa nukkua.”

Totisesti, vaikka keskiajan ihmisen ajatusmaailma on ollut valovuosien päässä meistä, kysyn silti minkä tässä julmuudessa on edes kuviteltu auttavan mieleltään sairastunutta ihmistä?!

Ja paljon, paljon muuta koettavaa ja nähtävää olisi toki ollut tarjolla! Esimerkiksi torstaina oli ollut yleisöluentoja aiheesta Ruumiin ilot ja kirot keskiajan ja uuden ajan alussa. Tuomikirkossa järjestettiin keskiaikaopastuksia, ja sen jälkeen voi poiketa Veli Olavin pakeille ja tavata itselleen lukutaitotodistuksen. ”Hullun paperit” saattoi ostaa kuninkaan kirjureilta. Lapsille oli tarjolla prinsessa- ja prinssikoulu, pelejä ja leikkejä.

Minä olin menossa Rohan Tallien turnajaisiin, mutta en pitänyt varaani ja myöhästyin. Näytös oli jo alkanut kun ehdin portille. Jos kiinnostaa, mistä on kysymys, voi käydä katsomassa www.rohan.fi.

Miksi keskiaikatapahtumat ovat tulleet viime vuosina muotiin ympäri Suomea ja miksi ne ovat niin suosittuja? Mikä tässä ajassa kiinnostaa? Suurin osa tapahtumien kävijöistä tuskin ajattelee sen syvällisemmin, mutta sille, joka miettii, yksi syy voi olla se, että keskiaika on kuin käänteinen peili meidän aikaamme. Yhteiskunnan ”holhous” on ollut lähes olematonta, mutta ei ole myöskään ollut mitään tukiverkkoa, johon tipahtaa. Paitsi suku, jos sellainen on ollut. Silloin yksilö edisti elämällään aina yhteisönsä hyvinvointia, ei omaansa. Nykyaikaan tultaessa tämä asetelma taas on käännähtänyt pääläelleen.

Useimmat haluavat tietenkin vain viihdykettä elämäänsä. Se tarve, jos joku, on pysynyt samana vuosisadasta toiseen. Sen toteaa myös markkinaesite seuraavasti: ”Eletään armon vuotta 1489, ja on vuoden paras aika: kesä ja markkinat! Turku täyttyy myyjistä ja markkinavieraista, tavataan tuttuja ja nautitaan kaupungin huvituksista. Kolikot vaihtavat omistajaa, nauru raikuu, naimakauppoja solmitaan ja ystävyyden valoja vannotaan.”

— *Marja Hiltunen* —

FLAAT-JUSSI JA PELSEPUUPI – AIKUISTE SATU

Ol kerra trenk nimeltäs Jussi ja se ol nii laisk, et tais vissi ol maailma laiskin trenk. Kaik mist se vaa keksei laista, se laist, ja annoi toisten tehd. Siit se liikanimeski ol saan, ol ain nii flaat ja saamatoine. Jaa, mut yhdes paikas Jus kunnos- taudui. Ruakpöodäs hän ol yleensä ensmäitten ja pit muutonki hyvi puales. Sillo hän ei ollu lainka flaat niin ko muulloste.

Onneks hänel satui olema hyväluantone isänt ja emänt, eteivä ne pistän hänt oikken kovil. Tek hän tyäs jollai lail ja men siin jouko jatkon. Piän vattan-killiki ol Jussil kasvan, vaik muuto miäs oli ohkane kintuistas, eikä muutonka mikkä honkankolistaja. Siit sitä kiusatti ja toise trenki pakasiva vähä suutas louskuttama, Jussi laiskuu-dest, mut ko Jus ol kiltt ja rehelline miäs, annoiva se sit ol. Jus o Jus, ne sanoiva ja pudisteliva päätäs, ko Jus oikke vetel hirssi ruakperäsil.

Yks homma Jussil ol mialune. Mylly-reis. Sillo sai ajja rattail jyväsäkkein kans ja morjestel tutuil, ja penkil Jussi viäres ol eväspaket, misä ol voikakko tai pari ja pulloline maito. Myllyhy ol severa matka ja jonoki pakas välil olema, et kyl myllreisul helposte jokune tunt kului.

Mut se vaa pasas Jussil, pare mitä pide jono myllyl ol, hän tuumas. Sai kaikes rauhas istuskel mylkamaris ja kuulustel isänttäi ja toiste trenkette pauhui, poltel paperossi. Kyl se ain ojakaivamise,

mettätyä ja sen semse voit. Ja kotti- tuamisiks ol monttalai kertomist, ol se myllykamar semmone tiatotoimisto. Kerra, ko Tätilä lato ol juur palan, ja Jus sen myllyreisul kuul, hän laskettel oikke aika faartti kottipäi, ni et jauho- säk lens yhdes kurvis tiäsiuhu. No koton Jus sit huamas, et toine säk ol häviksis ja hänel tuliki kiiru lähti takasi kattoma, mihe se ol joutun; vaik olis miäl palan ensiks men kertoma kaikil suurest tulipalost. Et kannattik pittä nii kova kiirut.

Mut sit tul se päiv, ko Jus muist loppu- ikäs. Ol semmone oikke kuuma heinäpout, tiädät kai, ko ilma oikke väreile, ko katto kauas. Talo väki ol tiätyst heinätöis ja hiki lens, ko taliko heiluiva; pelto ol iso ja sama homma ol tiados koko viikoks. Heinä hais mak- kial, perhose pörräs ja tuan tuastakki heinäsirikka sirittel, ko jonku talik sitä hääräs.

Jussi silmi painoi, hän ol edellisehton valvon. Ol nimittäi polttan vähä nahkas ja olis ollu nii makoissa sit aamuste käänttä kylkki viäl. Mut sit puale päivä jälkke, ko Jus ol saan perunas lapattu suuhus – se käveiki vähä äkki täll kertta – hän painel melkke pualjuaksu heinpellol takasi, kauimmaisse lait- taha... heit pitkäkses nojama hein- seippässe, varjon pualel, ja ol unes melkke enne ko sai silmäskän kii.

Mut se raskas ruak – pottu, soossi, leippä, voit ja rasvast maito – tekiki Jussil teppose. Hän rupes näkemä paha

unt. Unes hän ol heinäpellol, nostel heini seippäl ja haistel sitä makkia haju, ko yhtäkki siält täysnäise seippän takka nousiki joku musta haamu. Jus peljästy oikke pahanpäiväsest ennenko käsit, et tämä on ny se Belsebub, mist pyhäkoulusaki o varotet. Ite pääpiru, kenel ei paran antta pikkusormiaska.

Mikä nys sit neuvoks, Jus tuumas, lähdenk pakko, mut karas sit ittes ja kysyi: "Mitä piru sää pääpiru muust tahro? En ol paha miäs enkä ainaka suurt syntti tehn."

Hiuka häne äänes väris, mut sai kumminki sanottu. Samal hän kattel ympärilles, et eik ny kukka muu huama, että tommone kamal peljätin ny heinseippän takan seiso. Mut Jus ol pellol iha yksi. Ristisialuka ei näkyn missä ja ol ihan hiljast. Eivä edes linnu laulan.

Mut ei se Belsebub sit nii paha ollukka, ko ol varotelt, vai eik Jus sit se suuremppa rähinä tarvinnuka. No ol kui ol, se ryäjäs vaa, et Jus o nii laisk miäs, etei semmossi maa päälläs kaua elät. Ihme ko o elättän tähänki saak, se paasas. Jus kuulustel silmä ymmyrkäisen ja suu auk ja toden tot, hän huamas itekki, kui hän ol keplotel nii, et toise oliva saanu tehd suurimma osa hänenki töistä. Ja siit paikast hän men luppama pirul, et täst ettippäi hän olis nii ahker, etei kukka muu siin talos – jos piru vaa häne säästäis eikä tekis hänel mittä paha. Valta ja voima sil tiätyste olis, jos se vaa tahdois.

Mut Belsebub ol severa hyväl tuulel ja velmu, et se lupas. Se sanoi Jussil, et hän pitä kumminki Jussist vaari. Näkymättömän hän seura, pitäk Jussi lupaukses... ja jossei pid, ni piru häne peri.

Jussi lupas ja vakuuttel, lakki kouras, ja men polvilleski. Sit ko hän lopult uskals nosta silmäs ylöspäi, ol piru häipyn ja yhtäkki siin oliva kaik muu trenki ja piika, ja linnu visersivä.

Jus heräs ko joku ryäkäle tul ja tuuppas sitä kylkkehe. "Nouses sit siit!" kuului käsky. Ja uskokka tai älkä, vähä aikka Jus ol iha pöllämystyn, misä hän o, mut ot sit talikkos ja rupes töihi niinko ei ikä enne. Ennätysajas hän heittel seippän täytte ja siirryi seuraavaha Väki kattel ihmeisäs ja pudistel päätäs. Onk sitä joku pömpiljäine pistän, vai mikä sil ny tul, kummastel väki.

Mut siit päivästä saak Jus muist ai, mitä se pelsepuupi ol hänel sanon. Hänest tul nii kova tyämiäs, et melkke toise hänt jo toppuuttelema jouduiva. Aikoinas Jussi sit akotui ja sai oma torpanki. Vast vanhoil päivilläs keinustoolis hän lapselapsilles kerroi, kui ite pimeyde herra ol hänt tul tervehtimä. Mut eivä ne mukula hänt uskon; papa pistä omias, ne sanoiva, sit ko Jus ei kuul.

Sen pitune se.

— *Leena Falttu* —

EURAJOEN MLL:N TERVEISET

Jäsenkirje 2 / 2013

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITON
Eurajoen
paikallisyhdistys

Hyvä jäsen, syksyn 2013 ohjelmaamme:

VIIKOTTAISET TAPAHTUMAT

- **Muskari** keskiviikkoisin 18.9. alkaen 11 kertaa: klo 17.00-17.30 alle 2 v.+ aik. (70 e); klo 17.40-18.20 2-3 v. + aik. (70 e); klo 18.30-19.15 4-6 v. (75 e) Kaharin entisessä päiväkodissa (Weener-tie 4). Jäsenalennus 5 e ja sisäalennus 10 e. Syysloma 23.10. Ilmoittautumiset Sanna Mäkelälle, p. 040-511 7654.
- **Isä-lapsisählyä** sunnuntaisin 1.9. alkaen Lapijoen koululla, Metsäläntie 2 (Erkka p. 0400-745 043) ja tiistaisin 3.9. alkaen Yhteiskoululla, Koulutie 2 (Janne p. 040-542 2698). Omat sisäpelitossut mukaan, suojalasit lainattavissa. Lapset yhdessä isän tai muun aikuisen kanssa, ei yksin.
- **Perhekahvilatoiminta** on toistaiseksi kokonaan tauolla, halukkaat kahvilanvetäjät ilmoittautukoot!
- **Toimisto** Kaharilla (Weener-tie 1) auki keskiviikkoisin 21.8. lähtien klo 18-19 (ei syyslomalla 23.10.). Ostamalla tuotteita, kuten MLL:n äiti- tai vaaripaitoja ja Juholoiden vanhanajan villalankoja, tuet toimintaamme.

MUUT TAPAHTUMAT, ESITYKSET JA RETKET

- **EU-ruokatukipussit** lapsiperheille noudettavissa toimistoltamme 28.8. alkaen keskiviikkoisin klo 18-19.
- **Linnateatteri esittää: Taton ja Patun Suomi** ke 9.10. klo 18 Eurajoki-salissa. ”Omalaatuisten veljesten Taton ja Patun matkassa selviää, mistä Suomi on tehty, minkälainen on tyypillinen suomalainen ja mistä maa on saanut alkunsa.” Esitys perustuu samannimiseen lastenkirjaan. Kesto n. 40 min, yli 3-vuotiaille. Lipun hinta 2 e jäsenet ja 5 e muut, liput toimistolta etukäteen (tai ovelta ennen esitystä, jos lippuja jää).
- **Alkeisjatkouimakoulu** viikoilla 41 ja 42 (7.10.-17.10.) maanantaista torstaihin klo 17.45-19.30 Rauman uimahallissa. Mahdollisuus suorittaa hylje- ja kalamerkkiä, mukaan mahtuu 20 lasta. Hinta jäsenille 50 e, muille 60 e. Tiedustelut ja ilmoittautumiset iltaisin Minnalle, p. 050-344 4807.
- Järjestämme yhteistyössä Eurajoen nuorisotoimen kanssa nuorisolle suunnatun **leffaillan ulkoilmanäytöksenä** pe 6.9. klo 20.30. Seuraa ilmoittelua!
- **Kaikille jäsenille avoin syyskokous** pidetään kunnantalon kahviossa (Kalliotie 5) 30.10. klo 19. Tervetuloa, kahvitarjoilu!
- **Perinteinen tonttumetsä** järjestetään Kunnanviraston takana pururadalla su 2.12. klo 18-19. Tonttumuori tarjoilee lämmintä mehua ja pipareita, ja Korvatunturin postilaatikkoon voi tuoda kirjeen Joulupukille. Pakkasraja -15°C.
- **Tunnelmallinen Viattomien lasten päivän enkelikirkko** Eurajoen kirkossa la 28.12. klo 18. Kolehti lahjoitetaan paikalliseen hyväntekeväisyyteen.

MUUT ASIAT

- **Vuoden ensimmäiselle eurajokelaiselle** lahjoitetaan perinteisesti lampaantalja tammikuussa.
- **CP-lasten perheiden tukihenkilönä** jatkaa Päivi, p. 040-505 1272.
- **10 %:n alennus jäsenkortilla** Hiusmuoti Jonnasta (Eurajoki, hiustenleikkuu) ja Minimaakarista (Eura).
- **Lisätietoja:** eurajoki.mll.fi Liitythän **Facebook-ryhmäämme:** ”Mannerheimin Lastensuojeluliiton Eurajoen paikallisyhdistys”.
- Syksyn toimintaamme on tukenut **Eurajoen Säästöpankki, kiitos heille!**
- Yhdistyksemme hakee **uusia hallituksen jäseniä**, joten tervetuloa rohkeasti mukaan tapahtumien järjestämiseen ja toiminnan suunnitteluun!

Värikästä syksyä toivottaa hallituksen väki: pj. Kirsi Hassinen, Sanna Aunola, Anne Harju, Mervi Hämäläinen, Kirsi Kangas, Minna Karvosenoja, Minna Korhonen, Hanna Kujanpää, Tiina Määttä, Ninni Nordlund ja Minna Saaristo.

Ettipäi

Aamune sumu o hälven.
Hämhäk harppon kolohos.
Jättän jälkkes koria seiti.

Suve viimäne mansik.
Piän ja piuk.
Niiko teinflikan pait.

Koivulehri leijaile.
Kellaseruskia.
Kuivan kalvakka.

Kukkasmaa o luavuttan.
Viimäst henkäyst vartoile.
Aurinkokukkane viäl naora.

Omenpuu kanta taakka.
Pehmiä, punaposkist.
Suve aurinko makkia.

Syks hiippaile nurkis.
Kosiskele, imartele.
Virittele mollisointtu.

Mennä syksy föli!

Käsi käres
talvi kohre.
Mennä yhres
ettipäi.

— *Kastehelm* —